

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Kiállításai feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Kiállításai csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábos petítior 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 20 kr. Nyilvántartó garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többeszeri hirdetések jutányosan csakosítottak. — Bel- és külföldi hírlapok számára hirdetések elfogad. Nagy Károly hirdetésnyelv-kezelő irodája Budapest, Nagykereszt-utca, 8. szám.

A lap szellemi részére s a nyilvántartó vonatkozó minden közlemények a szerkesztőség küldendő.

Kiállításai pénzek, reklamációk, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Szécsény, 1880. május 26.

A 4000 lakossággal bíró Szécsény megérdemli, hogy ügyeivel bővebben foglalkozzunk.

Szécsény 1880. május 26. Szécsény város, Nógrád megye székhelyétől B.-Gyarmattól 2 és egyenlő távolságra keletnek fekszik, közlekedési vonalul B.-Gyarmattól a hutyagi határig állami országút, a hutyagi határtól Szécsény-felé elhagyatott megyei út szolgál.

Ezen megyei útvonalat egy idő óta az egész világ használja, azon okból, mert Hutyagnál mintegy 24 ezer fribba kerülő hidat készítenek.

Jelen esetben nem elég, hogy Szécsény városa az állami közlekedési vonaltól elszigetelve a hutyagi drága hidhoz is járulni aránylag köteles, hanem még az így úgy összerakott megyei közlekedési vonalat is kénytelen törni, hogy az egész világ szekerei ezer számra rongálják, mint ez különösen a lefolyt losonczy vásár alkalmával történt midőn Szécsényen keresztül a szekerek naponta ezer számra közlekedtek, — hát még a tömérdek sok szarvasmarha, ló, juh és sertés-falkák megyei útvonalunk padkát és árkait mennyire összerongálták! — kérdezem: ha mi az állami útvonalon készült hidépítéshez járulni tartozunk, kötelesek vagyunk-e megyei utunkat teljes megrongálás alá bocsátani, akkor midőn ennek az előállításához, kiigazításához és jókarba hozatalához semmi nemű állami segélyben nem részesülünk? ha nem vagyunk kötelesek, adjon az állam utaink megrongálását kárpótlást, vagy ha ezt nem teszi, maradjon meg az állami úton a közlekedés, azon könnyű segíteni egy ideiglenes hid által, és ha erre sem volt szükség, mert a megyei út szécsényi vonalán közlekedni lehetett, utaltványozzassék a megyei útvonalra ezen ideiglenes használatért azon összeg, melybe egy ideiglenes hid felállítása került volna, ez méltányos és igazságos követelés.

Teljes elszigeteltségünkben az által hogy a Losonczy és Gyarmat felé közlekedő utasok Szécsényen keresztül kénytelenítettek közlekedni, Szécsény sokat élénkült, valószínűs ísten áldása lenne Szécsényre, ha az állami közlekedési útvonal Szécsényen keresztül vezetne, hogy miért nincs Szécsény mezőváros léte az állami úthálózatban? az érthetetlen! akkor midőn a Szécsényen átvonuló vonal, vízáradások, hófúvatagok, áthidalandó folyók, szóval: akadályok nélkül mindig biztosan rendelkezésre áll. Azon körülmény, hogy ez talán 1 és fél kilométernyivel hosszabb vonal, nem elégséges ok arra, hogy egy mezőváros annyira mellőztessék, az egyetlen Hutyag község és Póstény pusztaság érintése miatt — drága érintés ez! ha tekintjük azt, hogy ott egy hidnak az előállítása ez idén 24 ezer fribba kerül, ha tekintetbe vesszük, hogy két év előtt a póstényi hid talán 12 ezer fribba került s így a hidak folytonos fenntartása évenként óriási összegeket vesznek igénybe, mert tudnunk kell azt, hogy Hutyag és Póstény között a losonczy állami útvonalon mintegy 130 öl van áthidalva, ennyi a drága hidból! ezenkívül mintegy 300 ölnyi állami útvonal az árvizek-jégzajlások által mindannyiszor megrongáltatik, mindannyiszor a közlekedést is megakadályozza, ezen az államra és az adózó polgárookra egyaránt terhes körülmények ellenében az államnak Szécsényen leendő vezetésénél minden akadály s ezzel kapcsolatosan az óriási költségeskedés is egyszer mindenkorra ki lenne kerülve.

Ha a m. kormány a takarékoság eszméjét követve, mint ez napjainkban hirdető van, az itt mondottakat megfigyelésre érdemesnek találná, a dolgot beható megvizsgálás s pártatlan ítéletet hozna, akkor legközelebb elrendelné, hogy Szécsény mezőváros az állami országútvonal hálózatába foglaltassék. — Az észlelt vonalak közül az, hogy a városokat lehetőleg mindenütt érintsék. Kulturális fejlődésünk első vezetője sokáig az országút volt, most a sodrony és a vasút. Sodronyunk van, vasutunk nincs de ország-utunk sincs. Hogy országutunk legyen az csak egy

szavába kerülne az államnak, annál is inkább, mert a postakocsi közlekedés még is eddig Szécsényen keresztül történt, már ezen talán csak nem fogunk változtatni?! ezt azért mondom, mert sok mindenféle történt már Szécsényben, volt itt adóhivatal, elvitték; volt esendbiztosunk, nincs; volt kir. járásbíró és albiró, az albiró állás be nem töltött, nincs egy gazdasági egyetünk, nincs aki az ipoly szabályozást sürgetné s így a rétszabályozást is lehetségesé tenné, végre tény az, hogy a szécsényi kerület a közgazdasági bizottságban nincs képviselve, ki szólaljon fel tehát a kerület és a város érdekében?! pedig a kerület adófizetői minden érdekének megvédése a bizottságban ezen képviselőkre van bízva.

Mert történnék oly kicsinyes dolgok, mint pl. a kazárnyaépítés kérdése, melyről május hó 18-án tartott közgyűlésben oly sok szót hallottunk. A gyarmatiak Gyarmaton, a szécsényiek Szécsényben óhajtanának állandó katonai laktanyát építeni. Gyarmatnak egyedül érve az, hogy központ. Szécsény igaz, hogy nem központ — itt nincs mind az, ami a központnak oly sok biztos pénz hoz, és mégis sokkal nagyobb adót fizetünk, mint a központban fizetnek, hol a hivatalok minden neme képviselve van. Ha már Szécsényt nem azon szerencsésé csillagzat véletlen áramlata érte, hogy központtá emeltesék, — mindekelőtt természetesen fekvésénél úgy mint egészségi és hadászati szempontból B.-Gyarmatnál nagyobb előnyökkel bír, mert míg Szécsény a vasutállomástól 3 mérföldre fekszik, akkor B.-Gyarmat 4—5 mérföldnyire fekszik attól. B.-Gyarmat negyven ezer forintot kíván a felépítéshez, ezt megyei közpótlék ezimén lesz szerencséje a szécsényi adózónak is fizetni, mert kivetik rá,*) — ez ellenében ha Szécsényben építtetnék a kazárnya, Pulasky kijelentette a közgyűlésben, hogy „Szécsény városa soha senkihez sem folyamodnék kárpótlásért.”

Ily kedvező ajánlat ellenében nem képzelhető, hogy a megye adófizető közönsége még az időviszonyok teljes súlyával reánehazódott szorongatottságtól sem menekülve, ismét egy ajadónommal terheltesék, vagy ha ez megtörténik, Szécsénynek nem kértünk belőle, mert mi olcsóbban, a nép megterhelése nélkül tudnánk azt előteremteni, végre

Csak is rövid időkérdése lehet az, hogy Pálfalvától Szécsényig egy vasuti szárnyvonal ki lesz építve és akkor kérdezem a szakértőtől: melyik alkalmasabb B.-Gyarmat vagy Szécsény a kazárnya elhelyezésére?

Hogy vasutunk legyen ahhoz a vagyonos osztály egyszerűlete, pártolása s áldozatkészsége szükségeltetik.

Szécsényvidéki gazda a nyersterményeladásra van utalva, és nem kevesebb mint 1 frt 10 krral kénytelen olcsóbban adni terményét a pesti piacziárhoz képest. Nagy különbséget tesz az a nagy adóval terhelte gazda-közönség bevételeiben! Így megy ez fokozatosan mindenben, minél távolabb lakik valaki a vasutól, annál drágábban jut minden kereskedelmi cikkhez, ellenben terményét nem képes értékesíteni, mert a világpiacztól távol van. Az ölfának méteréle 4 frt 50 kr., ha vasutunk lenne, 10 frt. Készenünk Nógrádban annyi van, hogy az egész birodalmat elláthatjuk, de szünetelnek a megnyitott bányák is legtöbb helyen, mert a vasutak közelében levő bányákkal a versenyt kiállni nem képesek.

Marhabizálást nem csakosíthat a gazda, mert míg koczkat mellett ha csakugyan veszteség nélkül a vasutat el is érte, a vasutig tartó hajítás által értékből 20—30 % veszített. Sertésbizálást általában lehetetlen, csak a helyi fogyasztásra, ez pedig vajmi csekély.

Hogy minél sűrűbb vasuthálózattal van ellátva valamely ország, annál boldogabb s annál közelebb áll a virágzásához és a tökély színvonalához, ma már bizonyítani nem szükséges.

Vegyük tekintetbe a legközelebb álló egyesült német államokat Lipcse és Halle között 1836-ban ment

*) Itt tévedésben tetten lenni, mert a 40,000 frtot, mint kölcsönt, a város fizeti vissza.

a vasuti próbavonat oly bizonyítvánnyal, hogy minden lépten nyomon meg kellett állni, részben a szerkeszt, részben a műszaki vezetés hiánya és tökéletlensége miatt, ma teljes vasuti hálózattal bírnak ezen államok, mindenki át van hatva azon érzettől, hogy vasut nélkül meg nem élhetne.

Nálunk másképp van ez, mi rettegtünk egy rövid 13 mérföldnyi vonal kiépítésétől, — ennyit tesz ki Pálfalvától Szobig a már lejtémezett tervben elfogadott összekötő vasuti vonal.

Nem akarunk mi első rendű vasutat, nem kell nekünk fényűzés, nekünk gazdasági szempontból kell a vasut, hogy az elcsúszástól megérjünk bennünket.

Nem kell nekünk állami biztosíték, s nélkül is találunk vállalkozót, csak az építés engedélynyelve legyen (?) csak hogy az a nagy baj, hogy mint mondják a kormány az ipolyvölgyi Pálfa-Szobi vonalat nem is hajlandó engedélyezni.

Ha így áll a dolog, érzük be kevesebb, építünk Pálfalvától Szécsényig egy harmadrendű vonalat, ez csak három mérföld, — már ez is egy nagy vidéket tenne boldoggá Nógrád megyének két harmadát, mert valamint egyrészt Pest—Bécs felé megnyitná egy elszigetelt vidék előtt a vasuti közlekedés, egy másrészt az éjszaki állami vonalon összeköttetésbe jönne éjszaki-nemzetország, hova minden terményünk, állataink a legtrüvidebb s legolcsóbb vonalon eljutnának, — s ez végre semmiféle állami érdekbe nem ütköznék.

Habár kissé későn, de jobb mint semmikor, akik országos, nemzeti, saját s polgártársaik érdekeit szívőkön hordozzák, ügyeljenek meg az itt érintett kérdést, hogy egy béke mint háború idején mily nagy fontosságú ez! és akiknek módjukban van, bátorítsanak és tegyenek minél előbb, mert az idő halad.

Egy szécsényi képr. test. tag.

Némethy Kálmán emléke.

T. szerkesztő úr! Engedje meg kérem, hogy becses lapjában a korán elhunyt Némethy Kálmán barátom emlékének egy rövid közlést szentelhessenek. Ki érdemelte ő azt, hogy emléke iránt nem csak kortársai, de az utódok is kegyelettel viseltessenek.

Mint tudományosan képzett, mivel ember, mint jó férj, jó atya, jó hazafi, lelkiismeretes ügyvéd, mint minden szép és jó eszméért lelkesülő tudó polgár, és hitfelekezetének egyik munkás buzgó híve általánosan ismeretes lévén, ezen sokoldalú jeles tulajdonairól ez uttal szólni nem feladatam.

En ötlet ez uttal, mint a mezőgazdaság egyik lényeges ágának a nálunk még nem eléggé méltatott gyümölcsfaiskoltásnak pártatlan buzgalma át-törőjét, előharcosát akarom méltatni, annálval is inkább, mert úgy tapasztaltam, hogy az ő e téren működését az emberek többnyire egyoldalúlag s különböző szempontokból mérlegelik.

Köztudomású dolog az, hogy az emberek csak a bevégett tények után elért sikernek szokták az elismerés koszorúját nyújtani, de a pálya kezdetén és közepén a leghevesebb irányban küzdő munkáját is csak kétféle szokta kiérni a kortársak nagyrésze. E tekintetben nem áll egyedül Fulton emléke, kinek működését nem csak a nagy közönség nézte fejcsóválással, hanem még barátai is fejlejtő távlatot elhajózárol, midőn kezdetlegesen gőzhajójával a Hudson tengeren tett első kísérlete nem tökéletesen sikerült.

Kegyetlen sátrum földi Magyarországon a gyümölcsfaiskoltás árva ügyét, nem csak az egymást felváltva követő többnemű elemi csapások hátráltatják annak fejlődését, hanem magok az emberek életfolyamát nyújtó és elvágó Párkák is kegyetlenek iránta. Többrendbeli esetet tudok már, a midőn a gyümölcsfaiskoltás út-törő nehez pályájuk közepén, vagy éppen kezdetén dőltek ki, s velők együtt alkotásuk is nagy részben megsemmisültek. A többek között hasonló eset történt Szentesen is, t. i. 1860-ban, midőn még az egész országban igen keves gyümölcsfaiskola létezett, s a nagyterjedelmű magyar alföldön egyetlen egy szakszerűen berendezett gyümölcsfaiskola sem volt; akkor egy szorgalmas munkás reformatus tanító, a gyümölcsfaiskoltás iránt előszeretettel viseltetvén; az én és néhai ipam anyagi és szellemi támogatásunk mellett egy kisebbbörű, de szakszerűen berendezett gyümölcsfaiskolát alapított a város mellett e csödra

kilasszonbérlet két hold földön. Naponként a hivatalos 6 órát, mint elemi iskolatanító az iskolában, a nap többi részét pedig reggeli hajnaltól késő estéig falkolajában szorgalmas munkálkodással töltötte, s így 8 év elforgása alatt egy igen jól berendezett gyümölcsfaiskolát létesített, melyből évenként 2-3 ezer darab nemese ojtványt adhatott ki a legjobb gyümölcs-fajokból. De a sors hamar megálljt mondott a munkás életnek. 1859 őszén, egyik szűz deczemberi nap kora reggelén, hogy a hivatalos óra előtti kis időt is felhasználja, ki megyen falkolajába a folyamatba vett földforgatás — rigolozás — megtekintésére, s a délig teendőkre nézve munkássainak utasítását adni; és már a fél 8 órakor megjelenő munkások halva találják az ojtványok között. A városi orvos constaltta, hogy szívméghüdes érte. Gyümölcsfaiskolája árván maradt, s nem találkoztak kinek kedve és ideje lett volna a nagy munkával, sok áldozattal létrehozott, s már akkor virágzásnak indult falkolát gyámsága alá venni, s tovább kezelni. Az akkori városi előjáróság mit se törődött a lakosság jobblétét célzó törekvésekkel; gazdasági, vagy kerteszeti egyesület, — mely az árván maradt falkolának pártját fogta volna, — nem volt. En, mint a mezőgazdasági bajokkal egészen elfoglalt privát ember, nem tehettem mást, mint a legjelenebbi fajokat, az általam birtok reményelt jobb jövő számára megmentenem saját gyümölcskertemben, és az által nagy hasznót tettem azon városnak, mert az 1861-ben bekövetkezett alkotmányos korszak újraébredésével, a város önkormányzati joga helyre állván, első teendőink között soroztuk egy a város igényeinek megfelelő 10 catastr. holdra terjedő közégi gyümölcs-faiskola létesítését, melyből a néhai falkolának általam megmentett biztos fajai igen jó szolgálatot tettek.

Mely sajnálatomra csak 8 hónappal ez előtt volt szerencsém a napokban elhunyt Némethy Kálmán barátunkkal megismerkedni, de a gyümölcsenyésztés iránti közös hajlamunk azonnal megalkotta közöttünk azon benső baráti kapcsolatot, mely előttem mindig becses létező, de a melyet a halál ama kegyetlen kaszás oly hamar kettő vágott. En azonnal beláttam, hogy barátomata keserű tapasztalások nem tanították még meg azt, hogy az életben a legalaposabbaknak volt kiállítások, a legszébb remények többnyire csalárdak szoktak lenni, s ki a magasra szál felő törekvésében egészséget nem kíméli, anyagi áldozatok hozatalában a kellő mértéket meg nem tartja, ha Ikarus sorsára nem jut is, de rendszeren füstbe ment remények romjain kénytelen keseregni. Hogy tehát ezen lehető csatlódásoktól megkíméljem, részint szóval, részint leveleimben barátilag intettem arra, hogy óvja egészséget, s tartson mértéket az anyagi áldozatokban, melyeket a gyümölcsenyésztés ügyének hoz, mert Magyarországon a gyümölcsenyésztés még nem részesült oly általános méltatásban, a melyet az méltán érdemelne stb. Egyik ilyen szellemű levelemben leírtam neki a fentebb említett szenteni esetet is.

És hogy ő minő határtalan szenvedély által volt lelkesítve a gyümölcsenyésztés ügye iránt, eléggé igazolja a f. évi február 10-én kelt s hozzám intézett baráti levele, melynek egy részét szőszierint közlöm azért, hogy tanja legyen az ő nemese buzgalmának.

E következőket írja egyebek között:
Fülbite sajnálom, ha válaszem hosszú elmaradása azon föllevésre szolgált volna okul, mintha reád hosszú leveledért neheztelnék. En is gyarló ember vagyok, de még sem annyira, hogy midőn jó barátom a legnemesebb indulatból eredő tanácsosál ohajt egy, nézete szerint valószínű bellemtelenségtől megmenteni, ezért neheztelni tudnék reád. Ugyan mi vezérelhetett volna más a te tolladat a hosszú levélírásnál, mint a legönzetlenebb baráti jó akarat, a miről csak hálás köszönettel lehet megemlékezni. Az én késődelmemnek is meg volt a maga oka, t. i. a tulhalmozottság.

Az általad rajzolt szomorú következtetések s illetve eredménytelenség valóságát föltétlenül elhíszem, ámde az ellenkezőre is van példa, a régmúltból talán kevesebb, de az újabb időből már elég számos. Amerika is csak eszelőtt 20 évvel gondolt a pomológiára, s mai napig évenként már száz millió dollár jövedelme van belőle. A körülmények a legutóbbi 15 év alatt nagyot változtak. A vasúti hálózat terjedése azon birodalmakat is közvetlen közelünkbe hozta, a melyek még tegnap számbevehetők nem voltak. A gyümölcskivitel észak felé olyan mérveket ölt, a melyeneket termelésünk megenged, s nem a kereslet, hanem a kínálat csekély-sége okozza a kivitel mérséklését voltának. Maros község a múlt 1879-ik évben 400,000 frtot kapott a csomagozólóért, mert a miből adhatunk eleget, abból viszont is sokat, mintán az éjszakkal mi vagyunk a közvetlen szomszódok, s ekként a gyümölcskerekedést kezünkbe ragadhatjuk. Ha a gyümölcsöt nagyban keresik, keresni fogják annak fáját is. Késztégtelenül elpusztul alkotásunk, ha utódunk nem örökli szenvedélyünket, vágy annak közvetlen gondozására nem vállalkozik, de hát ez az elmélet minden emberi alkotásra kiterjesztendő, mert épen öröklévaló dolgot nem alkotunk. Különben én a kertészetben épen az irány több oldalúságát akarom érvényesíteni, mert az sem cselekednék helyesen, ki vagyonát csak egy fajta értékpapirokba hely-bezú. No de a szép tárgyról majd talán szóval, s csatló legvélemben is akkor többet, ha időm megengedi stb. stb.

Legyen elég ennyit idézni az érdekes levélből. Elégge kitetszik ezekből, hogy ő nem mindennapi ember volt, hanem egyike vala azon keveseknek, kik a kor intő szavát megértve, a szép és magasra szál mékért nem csak lelkesülni tudnak, de a jövő számára önfeláldozással is munkálkodni képesek. Midőn ő ama sorokat írta, már akkor el volt jegyezve a halálnak, s szívében hordta a halál mérges nyilát, de nem sejtötte, hogy oly közel van a végóra, mely határt szab munkásságának.

Most már csak az a kérdés: mi fog történni gyümölcsfaiskolájával? mert hogy a melyen sujtott bánatos övegyt azt fenntartás, azt kívánni sem lehet. Gazdasági vagy kerteszeti egyület, mely annak átvét-lére s fenntartására hivatva lenne, sajádom! nincs. Tehát ha azt akarjuk, hogy a sok munkával s tömér-dek áldozattal összegyűjtött sok jeles gyümölcsfájából álló falkola ne enyészék el, akkor vagy B. Gyarmat város közönségének, vagy valamely a célra szövete-zett társulatnak, vagy az ott közel lakók közül vala-mely gyümölcsenyésztést kedvelő magánosnak kellene az árván maradt falkolának pártját fogni. Hogy o dolog csak a tulajdonos övegyt ne előleges beleegye-zésével történetnek, az magától értetlik.

Megyei gyűlés alkalmával a boldogult barátom úgy nyilatkozott, hogy már körülbelül ezer faj van a különböző gyümölcsnemektől összegyűjtve falkolájá-ban. Olyan kincs az, mely ha fenntartatik, jövőben nagy hasznára lehet B. Gyarmat város környékének.

Részletes tervezetre én ez uttal nem terjeszkedem ki, csak az eszmét akartam megpendíteni, ha az eszme visszhangra talál, a „miként“ re nézve könnyű lesz módot találni. Bezárom soraimat azon ohajttal: bár sikerüljön a falkolagyűjtemény fenntar-tása s vele együtt fennmaradjon Némethy Kálmán emléke!

Surány, május 26. 1880.

Oroszi Miklós.

„Viszhang”.

(Folytatás.)

Mielőtt megengedte volna tehát a törvényhozás az urbéri birtok szétszaggatását: gondoskodnia kellett volna az egyházi személyzet dotatiójáról; s amit akkor elmulasztott, siessen most helyre pótolni azt.

Az egyenesen gondolkodó lelkesek és tanító-kántorok maguk is állítják jelenlegi dotatiójuk mód-jának tarthatatlanságát: sokan ohajtták a kormány és a törvényhozás ez ügyben mielőbbi intézkedését.

Minden aránytalan adózásokon felül a nép mi-vell a pap és a kántortanító földjeit, réjtjeit; a miveltés alatt pedig a következő munkák teljesítésének: a szántó földet háromszor egy évben fölészantják, egyszer-kétszer bevetik, beboronálják, a termést learatják, baba hord-ják, a trágyát kihordják (nemely helyen azon kívül is még minden vonómarbával bíró gazda köteles a pap földjére saját udvarából egy egy szeker trágyát kivinni) a rétet lekaszálják, felgyűjtik a baba hordják szénáját, sarjút, sok helyen burgonyáját, kukoricáját elfülitetik, megkapálják, kiassák, letörik, megfosztják a télen és esetenként a falkolányei — szinte kötelezettségből — is morzsolják. A kenderit meg az aszanyok kitörli, eláztatják, kitilolják, meghéhölük; csak épen meg nem tojják és meg nem szövik.

Továbbá a pap és kántor deputátum fáját vagy egyenkint — minden gazda egy egy szekérrel — vagy összedakozva kiszolgáltatják, a szellőreket az erdőn megvágják, a jobbágyok hazahozzák. Mjótá azonban a papok ölfára fordították a szekerzást, a szellőreket az udvarban vágják össze apróra a hasábokat. Ahol szőlők is vannak, minden szőlőbirtokos bizonyos mennyiségű mustot fizet (különböztet elnevezés szerint, péld. egy veder, egy csöbör, tíz pint, 20 litra) papnak, kántornak. Sok helyen ha nincsenek is szőlők a ha-tárban, borpénzt mégis fizet a szegény nép.

Ahol malom nincs a faluban, ott köteles a bit-község kétszer egy évben a papnak és kántornak malomba elvitetni és onnan hazahoztatni gabáját, lisztjét.

Végül hogy az adózás tökéletesen teljes legyen, sok helyen minden háznápar egy darab vagy egy pár csirkét s 10—12 tojást is fizet a papnak.

No de én még nem minden csínját-bínját tudom a szegény nép oly adóztatásának, a melyenről az uri osztálynak fogalma sincs.

Higgyék meg t. olvasóink, a paraszt embernek egy hajszállal sincs jobb dolga, mint volt 1848 előtt; mert akkor kilencz tízed rézzel kevesebb adót fizetett mint most, de többet dolgozott (robotolt), most keve-sebbet dolgozik, de kilencz tízed rézzel többet fizet, sőt ha a mostani időket összehasonlítjuk az akkoriak-kal, bátran mondhatjuk, hogy a földműves osztály tö-kéletesen akképen van: hogy sehog sincsen.

Az urbéri birtok szétdarabolása megengedésével, annak egyéb viszonyait is rendezni kellett volna.

Ha az 1848 ki alkotmánnyal proclamáltuk az egyenlőséget s elvállaltuk községeknek a kösterhek-et: fizessük a papot, tanítót is közsében; mert a pap, tanító nem csak a szegény paraszt embernek, az iparosnak, hanem a tekintetes, nagyaságos és méltóságos osztá-lynak is kell.

A vocatorok meg a kanonica visitatiókat, mint nem a mai korzakhoz alkalmas és alkalmazható slendrián okmányokat hatáson kívülieknek nyilváníva sicasan a törvényhozás egy új egészséges törvényezikkal felváltani. Hanem az országgyűlés szelésebbnek látja a polgárházasságot behozni, mert a nélkül mindjárt most elvesz Magyarország.

Ugy hiszem, elég világos színekben mutattam ki a szegény nép bajait s pusztulásának okait.

A viszontlátásig.

Dorcsányi Ferencz.

Budapest, május 24.

Tán szívesen fogja venni t. szerkesztő ur, ha nógrádi lapunkban szintén megemlékezem röviden a tegnapi országos ünnepély lefolyásáról, mely mint ilyen, szerintem ép úgy beillik vidéki lapunk keretébe, mint akármelyik budapestibe. De minthogy ezekből olvasó közönségünk elég bőven és részletesen már is értesült

TÁRCZA.

Egy agglegény monológja.

Azt beszélik szerzetesszél:
Szerelme van vagyok,
S hogy minczenek érzeményim
Sem forróak sem nagyok.

Homlokom is egyre-másra
Ráncokat vet a elborul;
Mintha volnék nyolcvan éves
Tessék mindent botorul.

Társaságba ritkán járok
En ha néha elmegyek:
Szundikálok, mint a macska...
S majd megcsúszok a legyek.

Várjak csak ebegtatta
Pelyheszjuka kölyköl!
Hogy mertetek személyemre
Ennyi rozsat költeni?

Megbőszüllek iszonyúan
Pöffeszédő csöcselék!
Haragomnak kőszületek
Tizenhárom nem elég.

Ma hoztattam új parókát
Bogáraztatt, bodorost;
Egyzsinávé fogom ezzel
Festetni a bajszomat.

Arzánán leszek; nevettek bár,
De nem mondom én mesét:
Kibődítom egymás után
Mindegyiket kedvesst.

Tudok én még elmés lenni!
Nagy bennem az akarat;
Lám! kitudtam dresszírozni
Három ordas agarat.

S régi példa: hol gyermek szól,
A bölcs férfi hallgat ott.
Hát az milyen bölcs lehet, ki
Ötven évig hallgatott?

Sőt ami több, a tancsot is
Oly dőlcegen eljárom,
Mint — de jaj, jaj! — a csuf közsény
Bántja ismét a lábom.

Kapcsy I.

Két Aranka.

Beszélt Sárffy Aladár-tól.
Ajánlva egy szépséges kisasszonynak.
(6. folytatás.)

Tehát csóizott az öreg a leejtésre; jó szemé volt ha még ezt is észrevette. Ebéd alatt nem bosta elő senki a dolgot, hanem megörvendeztetett urambátyám mással.

— Igaz ugyan, hogy én szeretem öcsémuramat s talán Aranka is szeretne még egy pár latin szót tanulni öntől, hanem tőlünk távoznia kell. A p-i reáltanodában egy tanári állomásra van pályázat hirdetve, ezt önnök meg kell nyerni, elég régen aspirál már ilyenre. Vannak ott ismerőseim, kikhez folyamod-ványát még ma el fogom küldeni. Ugye Aranka leányom ez által legalább megháláljuk a tanár ur szívesességét, mit veled a vasuton tett?

Hanem Aranka néma maradt és elpirult.

Szólni akart még urambátyám, de „Ritter Johann von Keissler“ lépett a terembe. Hiába iparkogtak ez után Arankára vidámságot erőszakolni, az sehog sem sikerült. Maga az öreg ur is észrevette ezt és reám nézve mosolygott.

Meg volt az ebéd is; egy rövid sétát tettem ta-nitványaimmal és három órakor kezdődött a lecke-óra. Aranka kezembe nyújtá könyvét, hogy jeleljem ki, mit fordítson, de egyszersmind sürkészőleg vigyázott min-den mozdulatomra.

— Ma nem fogunk fordítani hanem írni, mondám a fiuknak, hozzanak tintát, tollat.

S amint ezek eltávoztak, szépen betettem levele-met Aranka könyvébe és átnyújtam neki.

Eltelt az óra, hanem Aranka nem tudott felelni a leckeéből semmit. Ugy látszik, leendő távozásom igen hatott reád.

Este felé sétáltam a kertben, az idő igen meg-enyhült. Lejött ő is és egészen vig kedélyvel.

— Édes Arthur olvastam levelet és többé nem fogom tanár urnak nevezni. Ön megértett engem s ezt szorítem, hanem olyat is ír, amit nem vártam, de aminek szívemből örlök. Tehát meg fogom kezdeni önt tanítani.

— Engem tanítani, ugyan mire? kérdém nevetve.

— Arra, mint viselje magát egy házassulandó fiatal ember! S először mindjárt meg is dicsérem, mert jól viselte magát és be merte vallani szerelmét, nem úgy mint az a bizonyos nevelő, okkor egy csomag levelet adott át, olvassa el ezeket és ön ez által is fog csiszolódni. De igaz, más valami újságot is akarok mondani. Képzelve csak az a „lovag“ egy

a Széchenyi-szobor leleplezését ünnepélyről, egy részéről inkább azon küldöttségünk némely tagjaiban kelt érzelmeink vagy észrevételeinkről obajtom tudósítani, melyek bennünk ez alkalommal támadtak avagy általunk tétettek.

Hogy maga az ünnepély s ennek lefolyása, aki azt a Ferencz-József téren látta, elég impozans, díszes és nagyzerű volt, kétséget nem szenved, de ennek dacára nem vettük észre a város egyéb részeiben — a mely városnak az európai világvárosok sorába emelése alapját Széchenyi vetette meg — az általános lelkesedést, mely áthatja az utolsó angolt is, midőn nemzeti hőseinek, például egy Nelson emlékéit ünnepli, vagy áthatotta a republikánus francziát is, midőn Lajos Filőp alatt Napoleon szobrát leplezték le a Vendome téren. A budapesti nép tömege azonban szokott módon hidegen látzott járni ügyes-bajos dolgai után, a boltokat nyitva láttuk, az uszorásokat gyeftelni stb. Maga a díszter, a szobor, a királyi sátor körül (melyben csak József főherczeg foglalt helyet a Koburg herczegekkel, úgy az ő mint Filőp hg. nevével) volt tulajdonkép az ünnepély legkiválóbb színhelye, de itt is ehhez a legnagyobb és legesebb contingent bizony nem a városi elem adta, hanem nagyjából a megyei és vidéki küldöttségek „a régi jó táblabírák” s ezek közt főleg a mágnaok, nemcsak és egyháziak díszmagyar öltönyök, minthogy a polgári elem, sőt amazok „modern” ivadéke sem igen tartja korszerűnek, érdeemesnek magát a régibb világ magyarok öltönyével ellátni, milyennel azok fentartották számukra az alkotmányt. — A leleplezett szobor elég impozans s mindenesetre jobb és szebbnek tűnt elő szobránál, valamint Pulszky — szőlővár, megeredt cső és az erre keletkezett zaj közt elmondott — beszéde is jobb és szebb volt mint többben a helyszínen elhítozni akarták. A leleplezést megelőzte az akadémia éves közgyűlése s ennek főtárgya: szép emlékbeszéd — Széchenyi? nem, hanem Horváth Mihály nagy történetírónk felett, mi (történt legyen bármikép) a Széchenyi-nap egyöntetűségét épen úgy disszonansá tette, mint a tragédiát azzá teszi két főcselekvény. Volt olyan is közöttünk, ki azt vélte, hogy egy oly bolondos időjárásakor minő az ide, egy tudós társaságunk is ahöz kellett volna magát alkalmaznia, s e részben követni Mahomed próféta ismeretes tétét, minthogy ez esetben még a vihar beállta előtt véget ért volna az ünnepélyes leleplezés.

Az akadémiának nem tudom melyik megbízottja által az „Európa” szépen feldíszített hótélben rendezett, aránylag drága banketten két körülmény tűnt fel a magunk-féle parlagi ember előtt, névszerint hogy hiányzott annál zene és sampáni bor, habár ez homeopatiakna üvegekben is adatott volna és ennek fejében kevesebb egy étellel a menue-ből; mert azok nélkül lehetnek szép vagy tudós toasztok, de igazi animo nehezen fog támadni a magyar hallgatókban. Meglátott szuntal a legesebb áldomásokon is, melyek közül a legtöbbet és legelmesebbeket megyénk hírneves fia, a kalocsai bíbornok-érsek mondotta. A toasztok majdnem mindegyikén kirítt az akadémiai jelleg: egy akadémikus éltette a másikat és viszont, míg a messze tájakra Budapestre (szívesen fáradt és kőltökeztet) municipiumok küldöttségeiről — ki sem tartotta ildomosnak pár százszóval is megemlékezni. No de ennél — az ünnep boldogult hősével szólna — még kevésbé „ildomosnak” tartjuk a nemzeti színház inténdaturájától, hogy a Széchenyi testvérek tiszteletére előadatott oly avult színművet, melyben a szegény törököt nemcsak folyton „pogányozzák”, hanem agyabafőbe verik, jelenlétében egy török tábornoknak (az ifjabb Széchenyinek) a török konzulnak, sőt magának a törökök védszárnyai alá egykor menekült Andrássinak!

Nógrádi.

hosszú költői beszélyel lepett meg. Saját maga élményét írja le amikor be volt csipve. Mondhatom sokat nevettem badarságain, ime ezt is átadom, küldje be valami humoros lapba, legalább más is mulatni fog rajta. A lovag ur a napokban bizonyosan meg fogja kérni kezemet, mit szól ehhez ön? mit tegyek ha ez megtörténik?

— Csak akkor adhatok tanácsot kisasszony, ha egyről megleszek győződve. Szeret kegyed engem? Elvettem a kezét a szavaimmal. Azelőtt még azon gondolat is borzasztónak tetszett előttem, hogy talán irásban valljam meg régi imádoztamnak szerelmemet s ime most élő szóval teszem ezt. Hogy gyémánt vagyok-e, azt nem tudom, de hogy csiszolódtam már sokat, azt tapasztalom, és ezt mind az ő társasága eredményezte.

— Ha ön okos ember és igaz az, amit bevallott levelében, akkor vallomásom fölösleges, mert ön tudja érzelmeimet jól. Hanem felajánlom kérdésemre.

— Tehát szeret! s ha így, akkor kérjen házassági időt a lovag urtól legalább két hónapot, ezalatt kinevezésem is megjön és ha kegyednek is tetszeni fog...

— Bravó! kedves Arthurom! ön igen ügyes ember, látszik hogy szerelmes. Tehát azt a „kiálthatatlan frátert” nem fogom kikoszorózni. Így legalább anyám sem fog teljesen megharagudni. Most pedig hallgasson reám. Ön naponként előadásokat fog tölem vonni az „illetémből” és meg fogja tanulni a nőkkel való bánást, mert ön ebben rendkívül ügyetlen. Mint férj ön nagyon jó lehet, de feleségén kívül mással is fog beszélni, például azj a másik Arankával s nem akarom, hogy pechjei tovább kisérijék. Nos beleegyeznek?

— Igen és előre is ezerszer köszönetet mondok! s ezzel megcsókoltam kezét.

— Na nem lesz még elég a beszélgetés, hisz mindakettő megghültök, kiáltá le urambátyám az ablakból, — jobb lenne leányom, ha anyádnak segítőnél a vasalásnál.

Pirulva mentünk be mindketten.

(Vége köv.)

Gács, május 11-én.

Tekintetes szörkecskő ur! A „Nógrádi Lapok” 18-ik számában egy cikk jelent meg, Dobrocserő G. e. alá jegyzéssel, abban a rendőrség mintegy felhiva látszik lenni, hogy a tolvajok iránt kötelességesebb eljárás legyen, s ne engedje, hogy a becsületes polgár felgyújtással s agyonveréssel fenyegetessék, sőt oly kitételek is vannak e cikkben, melyből azt kell következtetni, hogy a tolvajok megvesztegetés útján szabadon bocsátatnak, mi minden esetre terhes vád, csak az a szerencse, hogy a losoncsi járási rendőrségnek, ebben része nem lehet, — ily eljárásról tudomásom nincs s így hiszem G. e. tiszteit cikkirő is erről teljesen meg van győződve, éppen azért csodálatos, hogy a cikk végén, oly súlyos váddal lép fel, melyszerint nyíltan közlést tesz azon felhívást, hogy a rendőrség ne töljön a tolvajjal a rumospalacszkához, s quai tisztviselők ne cimboráskodjanak a tolvajjal, hogy kik azok? kit értett a cikkirő úr? nekem mint csendbiztosnak, arról fogalmam se lehet, arról igen is van, hogy lopások történtek, de cikkirő úr aok arról, hogy a rendőrség annyiszor amennyiszor ilyenek felmerültek, rögtön a kiatást sőt az elfogatást a lehető kiderítéshez képest eszközölte, szintén kell, hogy tudomása legyen, sőt hogy az illetőket, a kir. járásbíróshoz bekiértette, s így csodálatos, hogy a tisztelt cikkirő úr, erről is tudomással bírván, sőt ha jól tudom, egy károsult érdemében, eszközölt vizsgálatról cikkirő úrnak magától a károsulttól van tudomása, azért szíveskedjék G. e. úr, nyíltan kijelenteni, kivolt a rendőrök közül az? ki cimboráskodva a tolvajjal rumozott.

Muhner Lipót,
csendbiztos.

B.-Gyarmat, 1880. május 20.

A „Nógrádi Lapok” 18-ik számában hírek rovata alatt egy névtelen írónak ellenem intézett cikkére — melyben a b. gyarmati ev. egyház tanítóit állásomról önkényi lemondás, ennek helytelen visszavonása, továbbá gyermekek tanítási képtelenségével terhel, mi által erkölcsileg is sértve találom magamat, — válaszolni kénytelenítettem.

Mindenekelőtte azon cikkben foglaltakat alaptalanoknak és rágalomnak nyilvánítom; mert tanítói állásomról feltétlenül és önkényi soha le nem mondtam, hanem bízva az egyház tisztességes szóbelileg adott ígéretében illetéktelenül oly nyilatkozatra bírt, melynél fogva felelősségek engedve, belenyugodtam abba, hogy kívánságukra és felelősségükre segédtanítót alkalmazandók, kit tisztességes szállítás és jutalmazással bár terhesen, de mégis az egyház javát szem előtt tartva, élelmezéssel is ellátni ígértem; de azon határozott írásban is foglalt kikötéssel, hogy hiványomban kikötött járandóságomat és elhanyagolt pénzbeli státésemet pontosan kiszolgáltattandja. Minthogy ez utóbb érintett kiszolgáltatások elmaradtak, nagyon természetesen azon okból a kívántak teljesítése általam kivihető nem volt; ekkép a feltételekhez és az egyház felügyelőség becsületéhez kötött szóbeli és írásbeli megállapodás önmagától megsemmisült; mégis annak alapján helytelenül és illetéktelenül „judex pro domo suo” meghallgatásom és segyelmi bírói eljárás mellőzésevel állásomtól egyszerűen a presbyterium által megfosztattam, — ily jogtalan eljárás ellen tett jogorvoslatommal élve, csakis kötelezett jogaimat védtem és védenem is kellett.

Ki kell továbbá jelentenem, miszerint az egyház soha hanyagság miatt kérdőre nem vont, és így azon rágalom, hogy 18 éven át a reám bízott tanoncokat rozsol tanítottam, takarékpénztárakban biztosai minőségben tanórákat töltöttem, ez által egy egész nemzedéket, kiknek nevelése rám bízott, visszavettem; áskálódó, alaptalan rágalomnál nem egyéb; mert egy a felelősségtől, valamint a kertületi tanfelügyelő által, nem különben az egyház híveitől, kiknek gyermekei nevelésben részesültek, számtalan dícsőre oklevelek és bizonyítványokkal szolgálhatok, a volt tanonczaím közül pedig többen számtalan halás leveleikben kimagasztaltak és hivatásom kitünőségének méltó kifejezést adtak; ily okmányok nálam bármikor megismerhetők, sőt a jelenlegi esepesség által bevezetett tanrendszertani tanításommal való megelégedésüket számtalan elismerésük által tett kifejezéseikkel arra teljesen képesnek lenni nyilvánítottak.

Ennyit a névtelen írónak, ki elég bátortalan volt nevét ki nem tenni, és a közönség megnyugtására; véve tanúságot ebből, hogy mire számíthat egy a tanítói pályán megőszült tanító, ki jutalom és nyugalomba helyezés helyett mindennapi kenyérrel megfosztatik; ily eljárás nem akarom mondani barbarság, de a modern civilizációnak roppant megsértése. A cikk írójának pedig minő fogalmai lehetnek a néptanítói pályáról s javadalmi biztosításáról, azt cikke fényesen tükrözi.

Mikulás Dániel.

Bodnár és Sötér uraknak. Mintán nevezett urak veszekedtek piacánál. A „Nógrádi Lapok”-ban keresek tért, elég számtelenek voltak a váci kenyérrás asszonyok módjára egész érdektelenek neveivel egymának szemrehányást csinálni és a neveket a lapokban meghurcolni; mintán az én nevem is érintve van, kéntelenül ezem magam jelen soraim közöttétele, hogy jövőre nevezett urak figyelmét egészen elkerüljem.

Először is Bodnár István urnak, ki az én bukásomat nevem említése mellett valami Sötérnek róvja fel bűnül, erre én Bodnár urat fel nem hatalmaztam,

de nem is tohettem volna, mert én semmiféle Sötért cselelt 15 vagy 16 évvel nem ismertem, soha töle kölcsönt nem kértem és neki nem is tartoztam; minden embert saját könnyelműsége bukatt többnyire, de a szorgalom és munka ezt helyreállítja.

Sötér ur szinte valami Komáromi emleget, az én lennék, mert más Nógrádban nincs, már kövesse meg magát tisztelt ur, de én önnök nem vagyok valami Komárom, mert az én nevem elég ismeretes megyénkben, sőt az országban is, így csak oly egyéről lehet nyilatkozni, aki üzérsege által csak egy bizonyos területen szerzett magának nevet, de hogy honnan keze lába, azt a kronika fel nem jegyezte és az ilyeneket csak addig szokta a világ emlegetni, míg pénzük van, azután ki lesznek az élők sorából törölve.

Egyébiránt önnök veszekedjenek, marakodjanak amint tetszik, de feljogosítva nincsenek érdektelenek neveit lapokban meghurcolni.

Komáromi Boldizsár.

Hírek.

Ilymen. Fáy Sándor Armin barátunk, e lovagi asságáról kitűnően ismert ifjú, május 23-án vezette oltárhoz a Budapest-belvárosi plébáni templomban Farkas Lilla kisasszonyt Farkas Ferencz ügyvéd úr bájos és művelt leányát. Noha az esküvő teljes csendben ment véghez, főt. Schveodtner Mihály apát-plébános úr igen szép alkalmi beszédet tartott az egybekelt ifjú párhoz. Áldás frigyükre!

Személyi hírek Pongrácz honvéd tábornok e hó 26-án meglátogatta a B.-Gyarmaton állomásozó 52-ik honvédrészlelőj főbb tisztelt. A városi küldöttség megragadta az alkalmat, és sietett tisztelkedni nála, hogy a kaszárnya ügyében támogatását kikérjék. Pongrácz tábornok úr nemcsak sokat megígért, de határozott információkat is adott a küldöttségnek, hogy mi a teendője, ha a városban a kaszárnya eszméjét megtestesíteni akarja? Ő nagyon örülne, hogy B.-Gyarmaton lenne a kaszárnya, mert a város felvése, mezősege erdőre szelne, folyója, szóval egész vidéke nagyon alkalmas harczászati terep; s abból, hogy valaha Szécsényben lenne kaszárnya, szó sem lehet! A küldöttség jó hangulatban találta a különben is igen jó modort tábornokot, de a küldöttség ezen szép biztatás után maga is jó hangulatban távozott a tábornoktól. — Gróf Czobriad László úr f. hó 28-án B.-Gyarmaton volt a részt vett azon küldöttségben, mely az árvapénzek kezelése tárgyában hivatva van javaslatot készíteni.

A Szécsényi szobor leleplezésnél a legdíszesebb s legszámosabb tagból álló küldöttségek egyike volt a nógrádmegyei. A 15 tagból álló küldöttséget gr. Gyürky Ábrahám főispán úr ömltósága vezette; tizenhármán voltak díszmagyarruhában, ketten, gr. Forgách Antal (ki még most is lábbajban szenved) és Huszár László fekete szalon ruhában. Az említettekön kívül a küldöttség többi tagjai voltak: Madách Károly alispán, Beniczky Gyula, Gellén István, Harnos Gábor, Huszár István, Károlyi János, Komjáthy Anselm, Pajor István, Plachy Tamás, Szeitovszky János, Szerémy Gábor, Szontagh Pál.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Tornyos György I oszt. pénzügyi fogalmazót és adófelügyelő helyettesét, II osztályú titkárrá és Nógrádmegye területére kir. adófelügyelővé nevezte ki.

Az Ügyvédi pályát és B.-Gyarmatot végkép elhagyandó, kötelességemül tartom a t. közönség és ügyfeleimről az irányomban eddig tanusított bizalomért legforróbb köszönetemnek kifejezést adni. Együttal pedig fel kérem az illetőket netáni irányányaiknak visszaadhatása tekintetéből nálam f. é. június hó 5-ig megjelenni; kijelentvén: hogy azontúl tek. Reményi Károly tagtárs urat bízam meg. Vízkelety Ferencz, ügyvéd.

Az angolkisasszonyok intézetének vizsgálja. B.-Gyarmat, 1880. május 21-én. Azon körülménynél fogva, hogy a városunk kebelében a nőnevelés terén 3 évtized óta oly ünfeláldozólag és nemessen működő apáczaölgyek, tölük nem függő okok miatt a b.-gyarmati házat a befejezett tanévvel végkép lithagyni szükségessének látták, az idei zárvizsgát a szokottnál egy hónappal hamarabb: május 20-ra tűzték ki. Ennek dacára, a megköttötetett szorgalom eredménye volt, hogy a növendék leánykák évi tanulmányikat minden tantárgyban ritka sikerrel végezték; s midőn ezt constataljuk, jelezünk kell még azt is, hogy zárvizsgának a szokottnál ünnepélyesebb színezetet kölcsönzött a nagy számmal megjelent szülők, s a magasabb nőnevelés ügye iránt érdeklődő hölgyközönség és uri notabilitások valamint a zárda-intézet tagjainak arckifejezésén visszatükröződő azon hangulat, mely az elvált és szinte sajnálatát, fájalmát tolmácsolta. A vizsga melyen főt. Imády Károly helybeli esperes-plébános úr fáradhatlan kitartással elnökölt, s melyen az angolkisasszonyok tartományi fejedelmasszonya Castiglione grófnő is mindvégig jelen volt, reggeli 8 és fél órától rövid félbeszakítással d. u. 2 és fél óráig tartott, s eredménye, miként fönnebb is jeleztük, oly sikerdús

volt, hogy arra a működő tanárnok és nt, Palkovich Viktor hittanár úr méltán büszké lehetnek. A tananyag minden tárgyban úgy volt kezelve, hogy a 6 osztályból álló folyam egy teljes befejezett egésznek képezzen. Első tárgya volt a vizsgának a hit és erkölcs; a bibliai és egyházi történelem a szertartás. Utánna következett a magyar nyelv-, irás és ékezetek, mely tárgyat az intézeti főnöknő Eisenmann Anna k. a. (egri születésű hölgy) tanította a kitűnő szakértelme és erélyének sikerült az említett tantárgyak fokozatos el-sajátításán kívül a növendékeket egyszerűen a leg-tisztább magyar kiejtésre szoktatni; mely törekvés eléggé nem méltányolható, ha tekintjük, hogy a nógrádi palóc kiejtés nemcsak a népnél hol az mintasajátóság egyszerűsége talán érdekesnek is mondható, de az úri osztálybelieknél is csak nem általános; pedig a művelt osztálybelieknek az egész hazában egyenlő tiszta kiejtésre kell törekedniük. Meglepő volt továbbá az eredmény melyet a számtan, földrajz és a történelemből Boross Jusztián k. a. tanítványaival bemutatott A fej és írás-beli, egész, tizedes és községek történelmi számolás; arányok, hármak és láncszabály, kamatkiszámítás, mértékegységek, sőt az idegen mértékekkel való számítás is fokozatosan biztos sajátjává volt téve a növendékeknek. A földrajzból Európa és a többi világrész mellett a főhely Magyarországra volt fektetve, Nógrádmegye részletes ismertetésével; valamint a történelemben is a hunok és avaroktól kezdve egész az 1867-ki koronázásig mindazt mit egy művelt honleánynak ismerni kell, tanulták és tudták a növendékek. Vizsga tárgya volt továbbá a természet tudományok minden ága; francia és német nyelvtan; magán és karének, zongora; szépírás, rajz és kézimunka, mikből a dolgozatok közszemlére voltak kiállítva. Ott láttuk azon díszes virágok-rétet is, melyet a növendékek az intézeti főnöknő óngának nyújtottak át s melynek széles fehér fail szalagjain aranyozott betűkkel a szavak voltak olvashatók: „örök hálánk jeléül!“ Vizsga végétől a 6-ik osztály egyik kitűnő növendéke Gyürky Ilona megható szavakban mondott köszönetet az elnök, tanárok és a vendégeknek elbucsuván egyszerűen az intézet és tanuló társnőitől is. Majd az elnök úr se-jeste ki ékes szavakban legnagyobb megelégedését és elismerését, s követezett az érdemre felolvasása s a bizonyítványok kiosztása, miközben a jelenvolt hölgy község hála könyvvel szemében s meleg kézzel a közölt mondott köszönetet és „isten-hozzát“ a kitűnő apáca hölgyeknek s mindnyájan azon kifejezett meggyőződéssel távoztak, hogy a vizsgát méltó megkoronázása volt az angolkisasszonyok 30 éves b.-gyarmati működésének.

R. K.

A b.-gyarmati áll. elemi iskola növendékeinek f. hó 26-ki majálisa igen szépen folyt le. A kis nőven, dékek már korán reggel összedobolták a várost, majd pont 8 órakor példás rendben, r. p. s. örömmel indultak ki a nyíresbe. Délben társas ebéd is volt, melyen Madách Károly a megye alispánja és Komjáthy Anselm, a megye főjegyzője is részt vettek. A vig. ebéd alatt Papp Károly úr igen szépen köszöntö fel az alispánt, Zelenka János a főjegyzőt, majd Horváth Danó a tan-testületet, Steiner Gábor a vendégeket, Zelenka János a szülőket. Délután 3 óra felé már a szülők sereglettek össze, hogy ők is részt vegyenek kedves gyermekeik örömeiben. A tuncsmulatság, mely az által, hogy több szép hölgy korán eltávozott, kissé vesztett élénkségből majd 10 óráig tartott; de azért több Vadas az iskolaszolgá ur nagy bosszúságára még éjszél felé is ivott a haza reményeinek egészségére.

A b.-gyarmati tűzoltó egyesület tavaszi mulatsága jun. hó 13-án fog megtartatni a nyíredben. Dél előtt 9 órakor mint halljuk közgyűlés is fog tartatni a Domán ügyben, 10 órakor pedig diszgyakorlat lesz. A meghívók a hét folytán bocsátatnak ki. A rendező bizottság következő tagokból áll: Elnök Baintner Otto, alelnök Milován János, pénztárnok: Anginer László, ellenőr Horváth Danó, jegyző Bachár Gyula, választmányi-tagok: Bakó István, Deutsch Armin Hágér Sándor, Ir-sinecz József, Kommerell Gyula, Makkay Sándor, Mezey László, ifj. Nagy Gábor, ifj. Schulcz Lajos, Szommer Ferenc és Sztranyovszky Géza.

Ajánlkozok segédjegyzőnek egy képzett ifjú, igen előnyös feltételek alatt.

Az úrnappja f. hó 27-én verőfényes nappal köszöntött be. A szívet emelő róm. kath. egyházi kör-menet hála imát rebegett a mindenség alkotójának, hogy népét boldogítsa. Kirukkolt a honvédcsapat is. Az ügy-sen szerkesztett szentélyek (Les és Tajthy asszony-ságok és Hanusz Lajos házaik előtt) roppant tömeg népet csoportosítottak össze.

Nyilatkozat. Alulírottak ezennel kinyilatkoztat-juk, miszerint az e hó 16-án H. D. és W. J. urak között történt sértés, a lovagiaságnak megfelelőleg kiegyenlített. Nagy-Orosziban, 1880. május hó 19-én. Vessely Ágoston, a becsületbíró elnöke. Kánitz Ferenc, Deutsch Dávid, Strauss Miksa, Tóth Ödön, a becsületbíró tagjai.

Gyászhir. Jeszenszky Margit, férj. Forster Jó-zsefné, Budapesten, hosszabb szenvedés után meghalt f. hó 27-én. A korán elhunyt szép fiatal asszony, ki néhány évvel városunk díszes, virága volt, halálával mélyen sújtá szülőit; Jeszenszky Danó, a mint megtudta leánya halálát, súlyosan megbetegedett. Városunkban általánosan a részvét a kedves halott, és a szülők mély bánata iránt. Temetésére, mely e hó 28-án tartatott

meg. a család tisztelői közül Baintner Otto, Havas Gyula és Kövy Tivadar még e hó 27-én mentek le Budapestre. Nyugodjék békében!

A b.-gyarmati róm. kath. elemi iskola növendé keinek tavaszi mulatsága június 2-án tartatik meg a podluzsanyi erdőben.

Képviselő testületi közgyűlés tartatott f. hó 27-én a városban, melyen határozatba ment, hogy a honvédelmi miniszterhez a kaszánya építésére kért 20,000 forint kölcsönt a kérvény az alispáni hiva-talba terjesztessék fel, hogy az a közgyűlés határozata értelmében pártolólaj terjeszse fel. Burinaz és Baintner urak ki lettek küldve az iránt, hogy a B.-Gyarmaton létesítendő leány iskolára nézve lépéseket tegyenek a herceg primánusánál, ha nem is közvetlenül, de legalább közvetve. Végül a polgári iskola collaudáló jegyző-könyve iratott alá azon világos kitétellel, hogy a város a mintegy 2100 frt többlet munkát aránylagos meg-terítésért fizetési kötelezettséget nem vállal, mert az csupán az államot terhelheti. De ugyan, milyen alapon is akarhatta ezt a delegált ipolyasági mérnök úr a vá-roara ráidiktálni?

Luby Sándor úrnak Rajzok és elbeszélések című Börne fordításai már megjelentek, s a megren-delők a szüzetek Spitzer Mór könyvkereskedőnél átvethetik. A fordító hozzával intézett levelében azt írja: „ami az előszótok számát illeti, tekintetbe véve a mai szűk viszonyokat s ezzel ellentétben a gazdag könyvkiadást, nem igen panaszkodhatom; csak épen azok, kiknek könyvet nemcsak azért ajánlhatom, hogy könyvem homlokzatának díszül szolgáljanak, hanem hogy abból némi élvezetet is merítsenek, ta-nusították a legnagyobb köszönyt. Hja! Börne nem a „házaságtörés dramáiról“ irt!“ — Bizony pedig az ügyes fordítás megérdemli, hogy legalább megyei és városi hölgyeink megszerezzék. A „Vasárnapi Újság“ igen előnyösen emlékezik meg a fordításokról; az említett lap ozeket írja: „Börne — Spinozával, Men-delssohnnal és Heinével, Németország kitűnő zsidó írói — azon kevesek közé tartozik, kik szellemességet mély gondolkodással, s a mi még ritkább: igazi kedélyt maró (caustikus) bíráló ésszel párosítanak. Börne nevét, mint híres emberét, nálunk is elég gyakran emlegették, a Gaál Peleskei Nótáriusának ama verse óta:

„Hugo Viktor, Goethe, Börne,
Bár az oldalok betörne!“

de — magyarul legalább — még nem igen volt alkal-munk olvasni. Alig olvétva ha volt valami fordítva tőle. S Luby Sándor köszönetet érdemel, hogy a nagy humorisztikus, politikus és szépirod. kisebb dolgozataiból egyszerre egy kis kötetet ad izellőtől s többlet is ígér ha ennek kelete lesz. Bár lenne! Börne megérdemli, hogy olvassassék. Annyi éz és eszme, — sőt annyi szív a gúny leple alatt, s annyi láng-képzlet a jég-kéreg alatt: ritka íróban található. — Azok közé tar-tozik, a kik kimehetnek a divatból, de nem igen évnének el s a gondolkozó olvasó még egy század múlva is örömet fogja találni benne. A kilencz ívre terjedő kötetke tizenegy kisebb dolgozatot tartalmaz, többnyire (irány) beszélyeket és rajzokat. Az „Em-lékezésed Jean Paul fölött“, mely a sort megnyitja, példányszerű, mint az Aragó, Moliere fölött; kevésben sokat mondó; egy lángeszű író életének s munkájának a szeszét destilláló, minden élettrajzi lom s részlet nélkül. Szeretnők, ha az ily emlékezésedek nálunk is meghonosulnának — persze: kitűnő emberek fölött, kiknek élete mindenki előtt ismeretes, s hatása álta-lános. A többi cikkek ép oly tanulságos annak, a ki — mulatni tud az eszmék világában. A kötet Balassa-Gyarmat hölgyeinek van ajánlva; mi az egész ország hölgyeinek s férfainak ajánljuk; ámbár szeretnők, ha nálunk már a hölgyek is kapnának az ily olvasmányon.“

Vilmos napján igen sok vendég látogatta meg Fröhli Vilmos derék polgár a „népbank“ pénztárno-kának pinczéjét. A derék polgár egészségére mind-annyian örömmel kocintottak. E kedélyes alkalomkor Fröhli Vilmos urat látogatásával Reményfy József úr is megtisztelte. Kisétáltak Melicher Ferenc és lovag Imády Károly esperes úr is. A toasztokat Imády Ká-roly úr élénkítő szép ötleteivel; így a szerkesztő s a sajtót — a jó tudóval hasonlított össze; valakinek eszébe jutott aztán a szerkesztőket, akár csak a kő-műveseket pluczkároknak elnevezni. A mulatság majd 12 óráig tartott.

Hayden Antal a püspöki urad. körerdész Kos-don, a naszáli erdő egésre vonatkozólag azt írja, hogy nem 120 hold hamvadt el, de csak 45 hold terület szenvedett némi sértülést april hó 22-én, s hogy nem-csak az agárdiak de a kosdiki is részt vettek az ol-tásnál. Szívesen vesszük e helyre igazítást.

Színészet. E hét folytán előadott darabok közül a „Tolonec“ és a „Platykapad“ érdemel figyelmet. Színészeink azon részvétlenség miatt, mely eddig írá-nyukban oly hangosan nyilvánul, egyes jó darabokban bizonyos kedvtelenséget tanusítanak. Így a „Tolonec“-ot, Tóth Ede ezen minta népszínművét, valóban csak le-darálták, s csak Ördög Sára és Angyal László (Györ-siné, Hubayné) mentették meg a darabot. A „Platyka-pad“ már sikerültebb előadás volt valamivel, bár ebben is sok hégz üreskedett. A duett azonban fül-sértő s bosszantásig rosz volt. A társulatban nincs valamirevaló énekes; ez pedig nagy hiba. A társulat egészben véve azonban szép törekvését tanúsít, s mi hajlandók vagyunk elhinni, hogy a pártolásihiány és részvétlenség az, mely színészeinkre rosz hatással lévén, az előadott darabokat szellemi sikerre nem vezetik.

Nógrádmegye központi választmányának f. hó 3-án tartott ülésén 2. sz. a. kelt határozat folytán közhírre tétetik, hogy az országgyűlési képviselőválasztók jövő 1881. évre érvényes összeírása folyó május hó 24-én veszi kezdetét és jövő június hó 10-ig végzendő be. Összeíró küldöttségi tagoknak:

A b.-gyarmati választókörletben:

I. B. Gyarmat, Vadkert nagyközségekre és a de-jtári körjegyzőségre elnök: Reményfy József, tagok: Tillman Károly és Holényi Ferenc.

II. Buzai, caitári, esztargályi és kékői körjeg-yzőségekre elnök Moháry Gyula, tagok Bunde Sándor és Sebestény Gyula.

III. Szügyi, szécsénykovácsi és zátyi körjegyző-ségekre elnök Hanzély László, tagok Fáy Albert és Kacsavits Ferenc.

A nógrádi választókörletben:

I. Nagyoroszi nagyközségre, bodonyi, romhányi, sápi és tereskei körjegyzőségekre elnök Br. Andreászky Gábor, tagok Komáromy Boldizsár és Soóky László.

II. Kisorosi nagyközségre, diósjenői, nógrádi, penzei és verőcsei körjegyzőségekre elnök Rosenbach Sándor, tagok Perényi Gábor és Szabó Károly.

III. Kosd nagyközségre, nőtincsi, rétsági és pető-nyi körjegyzőségekre elnök Ormay Antal, tagok gróf Crouy Endre és Bene Gyula.

A szécsényi választókörletben:

I. Szécsény nagyközségre és a varányi körjegyző-ségre elnök Zaduban Ádám, tagok Pokorny Pál és Ruzinko Antal.

II. Karancseszi, karancsági és a ludányi kör-jegyzőségekre elnök Salgó János, tagok Szigvártó Pál és Praff Ferenc.

III. Eudrefalvi és megyeri körjegyzőségekre elnök Teresztyánszky István, tagok Luchkovics Gábor és Hoffman Ignác.

A sztráki választókörletben:

I. Berezei, bujádi, ecsegi, sámsónházi, szentiványi és terényi körjegyzőségekre elnök Fajnor Sándor, tagok Plachy Gyula és Gálos József.

II. Kállói, palotási, herédi és lörinczi körjegyző-ségekre elnök Podhorszky Pál, tagok Világhy Nándor és Schmidt József.

III. Csécső, sztrák, szőlőse nagyközségekre és a jobbágyi és vanyarci körjegyzőségekre elnök Poz-tóczky János, tagok Szűdy Károly és Nedeczky Géza.

A losonci választókörletben:

I. Losoncz városa, losonczvári és vilkei kör-jegyzőségekre elnök Pokorny Gusztáv, tagok Orozsy József és Laszly István.

II. Abelovai, gácsi, divényi és lónyabányai kör-jegyzőségekre elnök Alk György, tagok Vitalis József és Kresák Ferenc.

III. Alsósztrégovai, libercei és tiszovnyiki kör-jegyzőségekre elnök gróf Forgách Sándor, tagok Bory Sándor és Goldberger Kálmán.

A füleki választókörletben:

I. Fülek, Salgótarján nagyközségekre, homok-tereznei, k. terenzai és zagyai körjegyzőségekre elnök Zemlinszky Rezső, tagok Gömör Sándor és Okolicsányi István.

II. Málnapatak nagyközségre, pinzei, poltári, rónyai és szinobányai körjegyzőségekre elnök Herman Imre, tagok Gellén László és Herman Sándor.

III. Czeredi, galsai, lapujtői, ragyolezi és rappi körjegyzőségekre elnök Ruttkay György, tagok Vecsey Dezső és Keczer Ödön lettek megválasztva.

Miről a község ezennel értesítettik; a községi előjárók pedig fent érintett határozat folytán oda utasítottak:

1. Hogy az egyenes államadók községi főkönyvét (B. tabellát) úgy az adók egyéni mennyiségére mint az adók befizetésére nézve teljesen kitöltvén, személyes felelősségük terhe alatt oly rendbehozzák, hogy össze-írások idején az minden egyes adózóra nézve világos kimutatásul szolgáljon.

2. Ugy a B. tabellákat mint a választók. 1880. évi névjegyzékeit a községi előjárók (bíró és jegyző) az összeíró küldöttség rendelkezésére bocsátani és azok-kal az összeírás helyén megjelenve a szükséges fel-világosításokat megadni kötelesek, s ha ezen okmányok nem lennének kezükben, azoknak megszerzéséről az összeírás megelőzőleg gondoskodjanak.

Szerkesztői üzenet.

Bodnár István úrnak. A végirat, annak torje-delme, és a nagy tárgyhalmaz miatt csak a jövő szá-m-ban jelenhetik meg.

Feloldó szerkesztő

Horváth Danó.

Hirdetés.

Mely szerint közhírre tétetik, hogy a bujádi főerdészeten alább nevezett fakészletek olárusítan-dók, és pedig:

65 öl cserhasábfa bő 4 méter méretű ára 7 frt.
549 „ tölgyhasábfa „ 4 „ „ 6 frt.
231 „ vegyes gömbölűfa bő 4 „ „ 6 frt.
687 öl jómindségű galyfa 4 méter méretű 3 frt 50 kr.
240 öl lecszerzett gömbölűfa 8 s láb 4 m. m. ára 7 frt.

Egyes vevőknek és községi testületeknek a kik kellő garantiát nyújtanak hiteleztetik, és nagyobb vételmennyiség mellett a t. vevők árleengedésben is részesülnek.

6-3

Bérbeadási hirdetmény.

B.-Gyarmat város tulajdonát képező, néhai Kaca-kovics Károly ur által bérlet, a kovári határ mellett egy tagban fekvő 74 és fél kaszás rét folyó évi június hó 3-án a város tanácsstermében tartandó nyilvános árverés mellett ez évi használatra bérbeadtatik.

B.-Gyarmaton, 1880. május 13.

Búrúsz Mihály,
városi bíró.

3-3

A B.-Gyarmat város társaságában fekvő betéltelt, elvoteményszerzett és nyárlakkal ellátott néhai Némethy Kálmán fele kert azonnal hasznosbérbe vehető. Vállalkozók értekezhetnek B.-Gyarmaton Dessewffy Elek ügyvéddel.

2-1